

עמותת מודיעין 10

אשגור מורשת

מספר 2
נובמבר 2020

טפטפת בחוף אכזיב

אומרים שלאמת פנים רבות. מה קורה כשאירוע אחד מתואר על ידי נציגים של שני ארגוני מודיעין שנטלו בו חלק? לפניכם סיפור "טפטפת בחוף אכזיב" שאת כתיבתו יזם חברנו אבנר אזולאי מפקד מרחב צפון בשעתו, השלים חברנו מיקי קסטן מב"ס נהריה בזמנו; וכן כיצד הציג את האירוע איש הארגון האחר, שב"כ.

נשלים את המסע בהצצה למסמכי הארכיון על אותו אירוע.

גירסת אבנר אזולאי, ממ"ר צפון:

בסוף שנות השישים ארגון הפת"ח הצליח לחדור דרך הים ולבצע פגועים חמורים. קבלנו זרם של ידיעות ממקורות של המרחב אבל כלליות מדי ולא התרעות. החלטנו ליזום חדירה של סוכן ליחידה הימית של הפת"ח שבסיסה היה באזור נמל צור.

על מיקי קסטן, מפקד בסיס נהריה באותם ימים, הוטל לאתר מועמד מתאים לכיסוי הצי"ח – דייג ישראלי אשר ישוגר כדי להתגייס לארגון הפת"ח. הוא פנה לראש לת"מ (לשכה לתפקידים מיוחדים) במשטרת עכו יצחק בן יצחק וביקש לאתר מועמדים המתאימים למשימה. סיפור הכיסוי יהיה "בריחת דייג דרך הים ללבנון". בין המועמדים שהוצעו

היה **טפטפת**, דייג תושב עכו שהיה מסובך בפלילים והיה במעצר וממתין להעמדתו לדין.

בפגישה הראשונה מיקי ראיין אותו בנוכחות בן יצחק. מיקי התרשם שהוא בעל פוטנציאל ומתאים למשימה. הוא גם הביע נכונות לשתף פעולה תמורת הבטחה שישוחרר ויקבל טובות הנאה, כולל ביטול כתבי אישום על עבירות שונות - בעיקר כלכליות. כפי שהיה נהוג לפני שיגור אזרח ישראלי מעבר לגבול למדינה עויינת בקשנו חוות דעת מהשב"כ ופרטים נוספים. קיימנו

דיון במרחב על תכנית הפעולה ועל סיפור הכיסוי. כוונתנו הייתה שיתברג בארגון הפת"ח וידווח מהיעד ידיעות על הארגון.

אם זכור לי **טפטפת** קיבל סידורי תקשורת לדווח על מצבו ביעד. לא ידענו אז כיצד יתפתח המבצע. כמו ברוב המבצעים אין ערבות שהדברים יתגלגלו לפי התוכנית. אין ספק שהייתה מידה מסויימת של הימור אם בכלל הפת"ח יגייס אותנו לשורותיו. עם זאת ידענו שבמקרים כאלה של בריחת אזרחים מעבר לגבול בסופו של תהליך הם מועברים על ידי שלטונות לבנון לידי הפת"ח.

לאחר דיון יסודי סוכם על התוכנית "ביום בריחה ללבנון ע"ג סירת דיג, בעת חופשה מהכלא". ביום שנקבע תאמנו עם חיל הים לא ליירט את הסירה שתפליג צמוד לקו החוף ותעבור את הגבול דרך ראש הנקרה.

לאחר זמן לא רב קבלנו דווח מסוכן אחר של המרחב על "דייג ישראלי שנמצא בחקירה של הביטחון הכללי ויועבר לידי הפת"ח בבירות". קבלנו עדכון נוסף ממקור אחר המקורב לביטחון הכללי בבירות על חקירותיו על ידי הפת"ח. לא קבלנו כל דווח על גיוסו לפת"ח ולמעשה לא היה לנו מגע או ידיעה על גורלו מעבר לדווחים הנ"ל.

בלילה אחד, בתחילת ינואר 1971 מיקי קיבל טלפון מסייען היחידה אלי אביבי, "מלך אכזיב" שהיה בקשר עם היחידה משנות החמישים. אלי הודיע למיקי ש**טפטפת** הגיע לביתו באכזיב ומבקש להזעיק את מיקי. אינני זוכר אם מיקי נפגש איתו או שוחח איתו טלפונית אבל אחרי חצות הוא התקשר אלי לצפת ודווח על שובו של **טפטפת** עם חוליה של 5 אנשי הפת"ח של היחידה הימית שמשימתם לחטוף את אלי אביבי. הוא הוסיף עוד שספינת האם שהובילה אותם ממתניה לשובם עם החטוף בים מול ראש הנקרה. הם הגיעו לחוף בסירת זודיאק דרומית לאכזיב והוא נשלח לבדוק את המצב אצל אביבי ובקש להזעיק את מיקי. באותו הרגע הבנתי שהמבצע המודיעיני הסתיים וחוליה בשטח מחייבת ניהול אחר למניעת פיגוע. הערכתי שקיימת אפשרות שבזמן **טפטפת** בדרך לאלי אביבי הם מסוגלים לפעול אחרת ופשוט נעזרו בו להוביל אותם בגלל הרקע שלו והכרותו את האזור.

מיד יצאתי לדרך במכונית וניסיתי ללא הצלחה ליצור קשר עם קמ"ן הפקוד יהודה שיראי. בקשתי ממיקי לעדכן את סנ"צ יצחק בן יצחק על המצאות חוליה חמושה על החוף בשטחנו. אני זוכר כמעט מילולית את תשובתו של מיקי "בן יצחק לא יודע מה לעשות". בגלל חומרת המצב בקשתי ממיקי לדווח למשמר הגבול בתחנת סאסא ולמחלקת כוננות של גולני במחנה שרגא. עוד בדרכי לנהריה הצלחתי לייצור קשר עם הקצין התורן במפקדת חיל הים ועדכנתי אותו על המצב ועל ספינת האם החונה מול ראש הנקרה. הוא אמר לי שאין לו סמכות להוציא סטי"ל ללא אישור אגף מבצעים במטכ"ל. הסברתי לו שוב את חומרת המצב - חוליה של 5 אנשי פת"ח מזויינים וברשותם אמצעי הפלגה ושאין לנו שליטה אם יפעלו כפי שהסוכן דווח. כל השיחה התנהלה גלויה ברשת האלחוט של הפיקוד.

כנראה שכוח מג"ב מסאסא הגיע ראשון לשטח ולאחר תחקור מדוייק והדרכה של הסוכן החוליה אותרה, הסתערו עליה וחסלו את כל חמשת חבריה. הגעתי לשטח לאחר נסיעה נגד כל כללי החוק והזהירות בדיוק בזמן שהפעולה הייתה בעיצומה. מיקי פעל בקור רוח בתנאים הלא שגרתיים שנוצרו.

לקראת שעות הבוקר המוקדמות הגיע אלוף הפיקוד מוטה גור והקמ"ן סא"ל יהודה שיראי. בינתיים החלו להגיע יצחק בן יצחק והאחרונים נציגי השב"כ. לאחר תחקור על שהותו ביעד הסוכן הועבר **טפטפת** לשיקום על ידי השב"כ.

למחרת שמענו דווח שסטי"ל חיל הים פתח באש על ספינה שחדרה באיזור ראש הנקרה אך הצליחה להמלט. מספר פגזים פגעו בבניין האו"ם. החלו בירורים "מי נתן את ההוראה" להזעיק סטי"ל. אמנם לא הייתה לי סמכות לפי הנוהלים וכמובן תמכתי ואישרתי את גירסתו של הקצין התורן של חיל הים. היו גם בירורים מי הזעיק את מחלקת הכוננות של גולני במחנה שרגא, גם כן לא לפי הנוהלים. גם על זה לקחתי אחריות.

אלוף הפיקוד מוטה גור העניק למרחב את סירת הזודיאק ורובה סער קלצ'ניקוב שהוחזק בבסיס נהריה.

עוד אציין שלשב"כ לא הייתה כל מעורבות בשיגורו של טפטפת מעבר לגבול ובקביעת סידורי התקשורת עימו ביעד. כוונתנו הייתה כאמור שטפטפת ייקלט בארגון הפת"ח כמקור להפקת מודיעין ולא להוביל אישית חוליה לשטחנו שהפתיעה אותנו וחוסלה. המרחב יזם מספר מבצעים מסוג זה, חלקם בהצלחה.

עד כאן עדותו של אבנר אזולאי.

מיקי , מב"ס נהריה השלים מהזווית שלו

"הארועים המתוארים בעדותו של אבנר אכן קרו. באותם ימים חלה התחזקות של הפת"ח בדרום לבנון, ממקורותינו נודע על התרחבות הפעילות בתווך הימי ואכן קבלנו מידע כללי על אזור צור וצידון.

בסיס נהריה התבקש לעשות מאמצים לאתר סייען מקומי בעל נגישות לנושא הימי במגמה לשגר דרך הים ללבנון. הבסיס היה בקשר שוטף עם גורמי השטח (שב"כ ומשטרה) שהתבקשו לסייע לנו באיתור דמות כזו של ערבי ישראלי - עדיף דייג - ש"י ברח דרך הים ללבנון" (נמלי צור וצידון) בכוונה שעם הגעתו ללבנון יגיע או יועבר לידי הפתח ויהיה אטרקטיבי עבורם כולל ניצול לשיגור ארצה עם משימות.

הבקשה הוצגה על ידי הבסיס לראש לת"מ עכו רפ"ק בן יצחק שהציע לנו דייג מעכו בעל בעיות פליליות שהסתבר לנו שהוא גם סייען של רכז השב"כ א. פ. שהגיע לעיתים לבסיסנו. הרעיון הוצג גם לרכז השב"כ שציין שהוא מכיר את הסייען שכינוי טפטפת (שכאמור מסובך גם עם המשטרה) והוא יוכל להפגישנו אתו. א.פ. חזר לבסיס נהריה לאחר מספר ימים וציין שקיבל אישור ממטהו לסייע לנו. יש להדגיש שאת שב"כ לא עניינו נושאי שטח בלבנון, נושא זה היה באחריות היחידה. מה גם שלשב"כ לא היתה סמכות באותה תקופה לשגר סוכנים דרך הגבול ללבנון והדבר בוצע על ידינו תוך כדי הסתייעות בשב"כ ובלת"ם. למבצע ניתן כינוי **אבטלה** ובפגישותינו הוא תוודרך לברוח דרך הים ללבנון, להפליג לנמל צור (סברנו שלבטח נקבל דווח על הגעתו לשם ממקורותינו). לפני שיגורו הוא נלקח לאכזיב על מנת להסביר לו לאן להגיע ומשם להזעיקנו עם חזרתו מלבנון. עלי לציין שרכז השב"כ היה עמנו בקשר שוטף מרגע שטפטפת "ברח" מנמל עכו. אנו היינו הגורם שתיאם עם כוחותינו (בעיקר חיל הים) שלא ייעצר בדרכו צפונה.

בלילה אחד בתחילת 1971 קיבלתי טלפון מסייען היחידה אלי אביבי שמסר לי שטפטפת הגיע לביתו וביקש להזעיקני. לאחר שיחה עם טפטפת וקבלת תמצית הדיווח יצאתי לביתו של אלי אביבי וקיבלתי מטפטפת את פרטי האירוע. דיווחתי לממ"ר על הגעתו של טפטפת בלווית 5 אנשי פח"ע שהמתינו לו על החוף ואילו הוא עלה לביתו של אלי אביבי "במטרה לחטוף אותו". הדיווח הועבר מיידית למפקד המרחב, המשטרה, הפיקוד וחיל הים.

עד כאן ההשלמות של מיקי שהיה מפקד המבצע. אבל זה לא סופו של "הרשומון".

לפני כמה שנים, בדצמבר 2017 תיאר איתן, איש שב"כ את האירוע במפגש במל"מ ועדותו תומצתה ב"רואים מל"מ" גיליון מספר 47 מדצמבר 2017.

https://www.intelligence.org.il/userfiles/banners/roeim_malam_47.pdf

לא העתקנו את כל הדיווח שפורסם ואפשר לקרוא אותו בקישור. אבל, בכל התיאור לא מוזכרים היחידה, המרחב או הבסיס...הכל הוצג נטו מבצע של השב"כ מייזומו ועד חיסול החוליה..

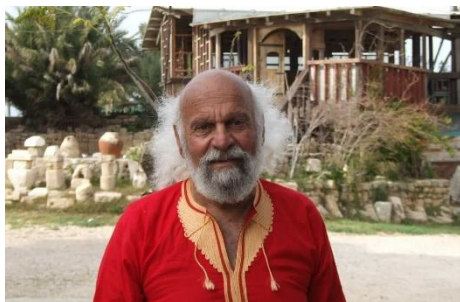
שמוליק מוראד הצליח "להציץ" לתיק המבצע בארכיון להלן מה שעולה מהתיק.

מאחר ולא נעשתה עבודה מלאה נסתפק בעיקרי הדברים.

- באוקטובר 1969 פנה מרחב צפון לשב"כ וביקש לקבל את הסוכן שלהם **טפטפת** לצורך מבצע. השב"כ סירב.
- ביולי 1970, לאחר פניה נוספת של המרחב, נענה השב"כ לבקשת היחידה והתחיל להתגלגל מבצע משותף.
- בספטמבר 1970 הוציא שב"כ פקודת מבצע להתייחסות מרחב צפון.
- באוקטובר 1970 ממ"ר צפון מתייחס לפקודה, קבע את חלוקת המשימות בין הארגונים והמבצע מקבל כינוי "**אבטלה**".
- המקור שוגר בליל 2-3 דצמבר 1970 אחרי שהמרחב ביצע את התיאומים הנדרשים עם גורמי הפיקוד וחיל הים.
- בליל 1-2 ינואר 1971 הסירה ועליה **טפטפת** והמחבלים נחתה בחוף אכזיב.
- 3 ינואר 1971 המרחב מפיץ דו"ח אירוע מפורט. כל אנשי החוליה נעצרו ע"י כוחותינו.
- 5 ינואר 1971 השב"כ מפיץ סיכום תחקור **טפטפת** מהשיגור ועד חזרתו.
- 20 ינואר 1971 השב"כ מפיץ את סיכום המבצע שמתואר כיוזמה שלהם כשהתדרוך בוצע בתיאום עם היחידה.
- סוף ינואר 1971 ממ"ר צפון של השב"כ שולח ליחידה מכתב ובו הוא מציין לחיוב את המבצע המשותף המוצלח שנבע משיתוף פעולה טוב.
- בפברואר 1971 מרחב צפון הכין מסמך "ניתוח, לקחים ומסקנות". בהערה בכתב יד כתב הממ"ר שהחליט לא להפיצו. בגוף המסמך המבצע מוגדר כמשותף.

בקמפוס השנתי שלנו ב 2014 התארחנו במלון אסינדה במעלות. באחד הערבים סיפרו מיקי ורכז השב"כ א.פ. את סיפור טפטפת/הבדלה כמבצע משותף וכולנו בירכנו עליו כמופת לשיתוף פעולה בין האירגונים.

לכשיתאפשר אנו מקווים שאחד המעורבים יכין עבודת מורשת מלאה שתתבסס על מסמכי הארכיון.

כתב: אבנר אזולאי

השלים: מיקי

ארכיון: שמוליק מוראד

עריכה: גדי זהר

אלי אביבי 1930-2018 ליד ביתו באכזיב